

DOSSIERTÈCNIC

FORMACIÓ I ASSESSORAMENT AL SECTOR AGROALIMENTARI

N44 | RACES AUTÒCTONES (II)

Agost 2010

P03 Races equines **P03** Ase Català **P08** Cavall Pirinenc Català **P13** Races avícoles **P13** Gallina Empordanesa **P16** Gallina Prat **P19** Gallina Penedesenca **P22** Oca Empordanesa **P24** Gos d'Atura **P28** L'Entrevista

ruralCat

La comunitat virtual agroalimentària
i del món rural

www.ruralcat.net

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Alimentació i Acció Rural
www.gencat.cat/dar

Foto: Grup d'Oques Empordaneses. Autor: Amadeu Francesch Vidal.

OCA EMPORDANESA

01 Origen i història

Segurament, l'origen de l'oca Empordanesa és el mateix que el de les altres races d'oques europees. Totes elles provindrien de les poblacions d'oques salvatges Grey-lag encara existents a Europa. El nom que va rebre d'oca Empordanesa, li va ser atribuït per haver estat l'oca més comuna a les comarques de l'Empordà (Girona).

Les primeres cites que tenim sobre aquestes oques daten de finals del segle XIX, però en aquell moment encara se les coneixia com a "oques del país" o "oques blanques", molt habituals a Girona i Barcelona. Ens consta que el 1928 ja es presentaven aquestes oques del país amb monyo en les exposicions. Agenjo Cecília, el 1950, a la seva Enciclopèdia d'Avi-

cultura ja dóna el nom "d'oca de l'Empordà" a aquestes oques, i en la seva descripció deia que es podia trobar amb monyo o sense monyo. L'any 1957 José Mª Echarrí afirmava que a Espanya el principal nucli de cria d'oques se centrava a l'Empordà, on es criava la famosa "oca Empordanesa", esvelta, blanca i amb monyo o sense ell. Però el patró definitiu que s'ha anat adoptant a Catalunya, a la resta de l'Estat espanyol i ja en aquests moments a Europa, va ser confeccionat per Pere Vacarissas Martorell el 1992. Vacarissas, en aquell moment un important criador de la raça a la seva granja de palmípedes de Reus, es va basar en el patró

d'Agenjo Cecília, però va establir definitivament el monyo com una característica racial sense excepcions.

02 Distribució geogràfica

El Baix Empordà (Girona) va ser el principal centre de cria d'aquesta oca. Actualment, no és una zona que destaquï de d'altres i a Catalunya la podem trobar a totes les comarques. També es cria en molt petits efectius en altres comunitats autònomes. Es fa difícil precisar quantes oques empordaneses hi ha a Catalunya en aquests moments. França i Alemanya ja la

El patró definitiu adoptat a Catalunya estableix el monyo com una característica racial.

Foto: Oca Empordanesa. Autor: Amadeu Francesch Vidal.

tenen inclosa en els seus llibres de patrons avícoles. A Alemanya és criada pel Club de Races Avícoles Catalanes "Sonderverein der Züchter Katalanischer Hühnerrassen".

03 Descripció de la raça

És de color blanc i de talla mitjana. És esvelta, però de gran volum. És un animal rústic i de caràcter, que defensa el territori que ocupa, sobretot durant l'època de zel, per aquest motiu se l'ha utilitzat molt, i encara es fa, com a guarda de les masies en substitució d'un gos.

03.01 Característiques morfològiques

L'Oc: Cap arrodonit, sense papada, amb monyo i amb amples mandíbules que s'estrenyen regularment cap al bec. Ulls arrodonits amb l'iris blau cel. Bec mitjà sense continuïtat amb el front i de color ataronjat amb la punta rosada. Coll llarg i lleugerament corb. Dors llarg i arrodonit. Pit de port alt, arrodonit i pla. Cua lleugerament aixecada. Abdomen ben desenvolupat amb doble borsa. Ales grans, llargues i amb les puntes entrecruades sobre la cua. Cuixes tapades pel plomatge. Tarsos mitjans i de color rosat. L'Oca és com el mascle, però amb el coll una mica més curt i la borsa ventral més desenvolupada.

03.02 Característiques relacionades amb la productivitat

Està molt poc estudiada. És un animal monògam. Amb pesos al voltant de 5,5 kg la femella i 6 el mascle. Menja poc en relació amb el volum corporal i pastura en abundància si disposa d'herba. S'han observat postes mitjanes de 65 ous anuals, amb un pes mitjà de l'ou de 145 g el primer any, i poden arribar als 200 g en els següents anys de posta, que poden arribar a ser 10.

Foto: Oca empordanesa. Autor: Amadeu Francesch Vidal.

04 Situació actual i cens

AVIRAUT, una petita empresa de Cambrils, especialitzada en avicultura de races autòctones, ha estat conservant una població d'unes 12 parelles. Alhora, durant l'època reproductiva, que va de gener a juny, ha subministrat exemplars durant uns 8 anys. Arran de l'activitat d'aquesta empresa, fa uns dos mesos ha sorgit una associació de criadors que porta per nom Associació per a la Conservació i l'Estudi de l'Oca Empordanesa, que preté promoure la creació del seu llibre genealògic i realitzar activitats per a estudiar-la i caracteritzar-la.

Es fa difícil concretar el nombre d'efectius que hi pot haver en aquest moment, però sembla que l'existència de 70 parelles està assegurada.

05 Adreces d'interés

En aquests moments sembla que l'entitat que està subministrant pollets d'oca Empordanesa amb certa regularitat durant l'època reproductiva és AVIRAUT, que es pot contactar a través de AVIRAUT@terra.es.

06 Autor

Dr. Amadeu Francesch Vidal
 Director del Subprograma de Genètica Avícola
 IRTA- Centre Mas de Bover
amadeu.francesch@irta.cat

Foto: Pollets d'un dia Oca Empordanesa. Autora: Montserrat Francesch Piqué.

Foto: Pollets de 4 setmanes d'Oca Empordanesa. Autora: Montserrat Francesch Piqué.

Foto: Oca Empordanesa. Autor: Amadeu Francesch Vidal.

És un animal rústic i de caràcter, que defensa el territori que ocupa.